

AIŠKINAMASIS RAŠTAS
DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS SAVIVALDYBIŲ BIUDŽETŲ PAJAMŲ NUSTATYMO
METODIKOS ĮSTATYMO Nr. VIII-385 10 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO
PROJEKTAS

1. Įstatymų projektų rengimą paskatinusios priežastys, tikslai ir uždaviniai

Parengti Lietuvos Respublikos savivaldybių biudžeto pajamų nustatymo metodikos įstatymo (toliau – Metodika) pakeitimą paskatino susidariusi ekonominė situacija, kurią išprovokavo antroji COVID -19 banga, kai buvo paskelbtas antras metuose karantinas. Daugelis veiklos sričių buvo sustabdytos, smulkus ir vidutinis verslas patyrė finansines netektis, darbuotojai buvo priversti likti prastovose arba atleidžiami iš darbo. Ypač tai aktualu yra regioninėse savivaldybėse ir tai tiesiogiai įtakoja savivaldybių pajamas. Jaučiamas lėšų stygius, įgyvendinant tiesiogines savivaldybių funkcijas. Galiojanti Metodika buvo patvirtinta dar prieš paskelbiant karantiną ir tuo metu nebuvo galima įžvelgti artėjančių grėsmių. Atsižvelgiant į susidariusią situaciją, tikslinga yra koreguoti dabartinę galiojančią Metodiką, padidinant savivaldybių biudžetams tenkančio GPM bazės stabilumą, daugiau kompensuojant savivaldybių finansines netektis, nes finansinė našta sunkėja dėl centrinės valdžios sprendimų, sumažinant savivaldybių GPM pajamas.

Projekto tikslas: Sumažinti savivaldybėms tenkančią finansinę naštą dėl centrinės valdžios priimtų sprendimų.

Projektų uždaviniai:

Koreguoti dabar galiojančią Metodiką, lengvinant finansinę naštą savivaldybėms.

2. Įstatymų projektų iniciatoriai

Įstatymų projektų iniciatoriai – Seimo nariai

3. Kaip šiuo metu yra reguliuojami įstatymų projektuose aptarti teisiniai santykiai

Šiuo metu Metodikos įstatyme nustatyta, kad planuojant ateinančių metų finansinius rodiklius, dėl Seimo ar Vyriausybės sprendimų prognozuojamos savivaldybių GPM netektys kompensuojamos tik iš dalies – valstybės biudžetui tenka 70 proc., o savivaldybių biudžetams 30 proc. GPM netekčių. Įstatymo nuostata nusakanti šias proporcijas „a) jeigu mažėja savivaldybių iš gyventojų pajamų mokesčio gaunamos savivaldybių biudžetų prognozuojamos pajamos, naudojama suma apskaičiuojama pagal formulę:

$$P_{SBGPM} = GPM_{KVSBNs} \cdot GPM_{\%(pt)} - 0,3 \cdot GPM_{KVSBNs}, \text{ čia:}$$

P_{SBGPM} – savivaldybių biudžetų gyventojų pajamų mokesčio prognozuojama suma gyventojų pajamų mokesčio daliai (procentais) koreguoti;

GPM_{KVSBNs} – konsoliduota valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų gyventojų pajamų mokesčio prognozuojama netekti suma;

$GPM_{\%(pt)}$ – einamųjų biudžetinių metų savivaldybių biudžetams patvirtinta pastovioji gyventojų pajamų mokesčio dalis (procentais), tenkanti visų savivaldybių biudžetams nuo šio mokesčio pajamų į konsoliduotus valstybės biudžetą ir savivaldybių biudžetus;

4. Kokios siūlomos naujos teisinio reguliavimo nuostatos ir kokių teigiamų rezultatų laukiama

Metodikos įstatyme nustatyti, kad planuojant ateinančių metų finansinius rodiklius, dėl Seimo ar Vyriausybės sprendimų prognozuojamos savivaldybių GPM netektys kompensuojamos tik iš dalies – valstybės biudžetui tenka 80 proc., o savivaldybių biudžetams 20 proc. GPM netekčių. Įstatymo nuostata nusakanti šias proporcijas „a) jeigu mažėja savivaldybių iš gyventojų pajamų mokesčio gaunamos savivaldybių biudžetų prognozuojamos pajamos, naudojama suma apskaičiuojama pagal formulę:

$$P_{SBGPM} = GPM_{KVSBNs} \cdot GPM_{\%(pt)} - 0,2 \cdot GPM_{KVSBNs}, \text{ čia:}$$

P_{SBGPM} – savivaldybių biudžetų gyventojų pajamų mokesčio prognozuojama suma gyventojų pajamų mokesčio daliai (procentais) koreguoti;

GPM_{KVSBNs} – konsoliduota valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų gyventojų pajamų mokesčio prognozuojama netekti suma;

$GPM_{\%(pt)}$ – einamųjų biudžetinių metų savivaldybių biudžetams patvirtinta pastovioji gyventojų pajamų mokesčio dalis (procentais), tenkanti visų savivaldybių biudžetams nuo šio mokesčio pajamų į konsoliduotus valstybės biudžetą ir savivaldybių biudžetus;

5. Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo rezultatai (jeigu rengiant įstatymų projektus toks vertinimas turi būti atliktas ir jo rezultatai nepateikiami atskiru dokumentu), galimos neigiamos priimtų įstatymų pasekmės ir kokių priemonių reikėtų imtis, kad tokių pasekmių būtų išvengta

Neigiamų pasekmių nenumatoma.

6. Kokią įtaką priimti įstatymai turės kriminogeninei situacijai, korupcijai

Priimti įstatymų projektai įtakos kriminogeninei situacijai ir korupcijai neturės.

7. Kaip įstatymų įgyvendinimas atsilieps verslo sąlygoms ir jo plėtrai

Įstatymų projektų įgyvendinimas teigiamai atsilieps verslo sąlygoms ir jo plėtrai. Tai leistų padidinti savivaldybių pajamų autonomiją ir suteikti savivaldybėms didesnę motyvaciją auginti GPM pajamas, skatinant verslą ir investicijas.

8. Įstatymų inkorporavimas į teisinę sistemą, kokius teisės aktus būtina priimti, kokius galiojančius teisės aktus reikia pakeisti ar pripažinti netekusiais galios

Priimti naujų, pakeisti ar pripažinti netekusiais galios galiojančių įstatymų nereikės.

9. Ar įstatymų projektai parengti laikantis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos, Lietuvos Respublikos teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimų, o įstatymų projektų sąvokos ir jas įvardijantys terminai įvertinti Terminų banko įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka

Įstatymų projektai parengti laikantis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos įstatymo, Lietuvos Respublikos teisėkūros pagrindų įstatymo reikalavimų ir atitinka bendrinės lietuvių kalbos normas. Įstatymų projektuose naujų sąvokų nenustatoma.

10. Ar įstatymų projektai atitinka Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatas ir Europos Sąjungos dokumentus

Įstatymų projektai neprieštarauja Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatomis ir Europos Sąjungos dokumentams.

11. Jeigu įstatymams įgyvendinti reikia įgyvendinamųjų teisės aktų, – kas ir kada juos turėtų priimti

Teisės aktų keisti nereikės

12. Kiek valstybės, savivaldybių biudžetų ir kitų valstybės įsteigtų fondų lėšų prireiks įstatymams įgyvendinti, ar bus galima sutaupyti (pateikiami prognozuojami rodikliai einamaisiais ir artimiausiais 3 biudžetiniais metais)

Priimtų įstatymų projektų įgyvendinimas papildomai valstybės biudžeto lėšų preliminariai pareikalautų apie 0,45 mln EUR

13. Įstatymų projektų rengimo metu gauti specialistų vertinimai ir išvados

Specialistų vertinimų ir išvadų negauta.

14. Reikšminiai žodžiai, kurių reikia šiems projektams įtraukti į kompiuterinę paieškos sistemą, įskaitant Europos žodyno „Eurovoc“ terminus, temas bei sritis

Naujų sąvokų ir jas įvardijančių terminų įstatymo projektas nenumato

15. Kiti, iniciatorių nuomone, reikalingi pagrindimai ir paaiškinimai